تدوین معیارها، شاخص‌ها و شواهدی برای تعیین آموزشگر سرآمد در آموزش عالی[1]

فاطمه زهرا احمدی[2]
محمود مهرمحمدی[3]
مهشید تجربه‌کار[4]
مهدیه پاک نهاد[5]

تاریخ دریافت: ۱۳۹۶/۸/۳۰ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/٤/۲۸

چکیده

افزایش روزافزون دانشجویان و گسترش دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی سبب شده است، کیفیت آموزش عالی و همچنین سرآمدی آموزشگران این عرصه به پرسش گرفته شود. این پژوهش با هدف شناسایی شاخص‌ها و شواهد سرآمدی در آموزش انجام شده است. به منظور تحقق این هدف، جستجوی پایگاه‌های الکترونیکی با

---

[1]. مقاله حاضر برگرفته از طرح پژوهشی مصوب معاونت آموزشی دانشگاه تربیت مدرس تحت عنوان «شناسایی عوامل موثر بر سرآمدی آموزش»، است که در سال ۱۳۹٦ در این دانشگاه انجام شده است.

[2]. دکترای مطالعات برنامه درسی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران، مسئول مکاتبه، پست الکترونیک: Midwife۷۹@gmail.com

[3]. استاد بازنشسته گروه تعلیم و تربیت، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران، پست الکترونیک: Mehrmohammadi_tmu@hotmail.com

[4]. استادیار گروه روانشناسی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، کرمان، ایران، پست الکترونیک: M.tajrobehkar@uk.ac.ir

[5]. کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه الزهرا، تهران، ایران، پست الکترونیک: Mahdiehpaaknahaad@gmail.com

«از همکاری ها و حمایت های معاونت محترم آموزشی دانشگاه تربیت مدرس به ویژه سرکار خانم زهرا باقری سپاسگزاری به عمل می آید.»

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.2008000.1396.9.2.5.3]

استفاده از کلمات فارسی و انگلیسی انجام شد. جستجوی این پایگاه‌ها در فاصله خرداد تا مرداد ۱۳۹۶ انجام شد. از میان ۲۸۹۶ مقاله وارد شده به مطالعه، ۳۰ مقاله مرتبط با پرسش پژوهشی شناخته شد و مورد تحلیل قرار گرفت. تحلیل تماتیک (مضمونی) مقاله‌ها، به تولید شش مضمون منجر شد که به عنوان معیارهای شناسایی آموزشگر سرآمد در آموزش آورده شده‌اند؛ عبارتند از: فلسفه آموزشی، شایستگی‌های تدریس، تأثیر آموزشگر بر یادگیری دانشجویان، ارزشیابی تدریس و یادگیری (تأمل)، بالندگی(توسعه) در حوزه تدریس و ارائه خدمات مرتبط با این حوزه، آثار منتشر شده در حوزه تدریس. این نخستین بررسی اسنادی است که در زمینه آموزشگر سرآمد در آموزش انجام شده است و یافته‌های آن می‌تواند تصویر کاملتر و جامعتری از چنین آموزشگری ارائه دهد. افزون بر آن، فهرست معیارهای حاصل از این تحلیل می‌تواند سیاستگذاران و تصمیم‌گیرندگان را در شناسایی آموزشگران سرآمد در حوزه آموزش و بهره‌گیری از تجربیات آنان یاری نماید.

کلیدواژگان: آموزش عالی، آموزشگر سرآمد، بررسی اسنادی، سرآمدی در آموزش

مقدمه و بیان مسأله

در سالیان اخیر دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی با تغییرات چشم‌گیری روبرو شده‌اند. تنوع دانشجویانی که به مقطع آموزش‌عالی گام می‌گذارند، ظهور تکنولوژی‌های نوین آموزشی و پژوهش‌های گوناگونی که در حوزه یادگیری و مغز انجام می‌شوند، برخی از این تغییرات هستند. در میان این تغییرات، آنچه از اهمیت به سزایی برخوردار است و باید از آن اطمینان یافت یادگیری دانشجویان است که به باور برخی از صاحبنظران از جمله فینک[۱] (۲۰۱۳) نظام آموزش عالی نه تنها نتوانسته دانش عمومی دانشجویان را افزایش دهد بلکه در تربیت افرادی که در استدلال و تفکر سطوح بالا درگیر هستند، نیز ناتوان بوده است. شولمن[۲] (۲۰۰۱)، آنچه در دانشگاه‌ها رخ می‌دهد را «تراژدی بزرگ تدریس» می‌نامد و می‌گوید ما در زمینه تدریس و یادگیریِ اثربخش و چراییِ این اثربخشی، دچار «فراموشی جمعی» شده‌ایم. یکی از راه‌هایی که با استفاده از آن می‌توان به این تراژدی خاتمه داد و به این فراموشی پایان بخشید، تمرکز بر اعتلای صلاحیت آموزشگران دانشگاهی و به سخنی دیگر مطرح کردن بحث سرآمدی در آموزش/تدریس و آموزشگر سرآمد است.

سرآمدی در آموزش/تدریس، تعاریف گوناگونی دارد. به باور لیتل[۳]، لاک[۴]، پارکر[۱] و ریچاردسون[۲] سرآمدی در تدریس یعنی فرد در حوزه تدریس از ویژگی‌های متمایزی برخوردار باشد که از دیگران برجسته شود (۲۰۰۷).

۱. Fink
۲. Shulman
۳. Little
۴. Locke

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

از نگاه کربر[۳] (۲۰۰۲) آموزشگران سرآمد می‌دانند چگونه یادگیرندگان را برانگیزانند، مفاهیم را انتقال دهند و به یادگیرندگان کمک کنند تا بر دشواری‌های یادگیری فائق آیند. دیلا رزا[٤] (۲۰۰۵) معیار سرآمدی در تدریس را عشق ورزیدن دانسته و آن را در قالب عشق به دانش، به یادگیرندگان و به فرایند تدریس به تصویر می‌کشد.

در حال حاضر در کشورهای مختلف تلاش می‌شود تا به شیوه‌های گوناگون با ارج نهادن بیشتر به آموزش/تدریس، برای آن ارج و منزلتی در شأن پژوهش در نظر بگیرند (پارکر[۵]، ۲۰۰۸). در امریکا بنیاد کارنگی در کنار فعالیت‌های مختلفی که به منظور ارتقای تدریس و یادگیری انجام می‌دهد، در سال ۱۹۹۹ آکادمی تدریس را در دانشگاه جورجیا بنا کرده؛ تا سرآمدی در آموزش/تدریس را از طریق کارگاه‌ها، همایش‌ها و رویدادهای دیگر ارتقا بخشد و همچنین به افرادی که در حوزه تدریس در آموزش عالی سرآمد هستند، جوایزی اهدا کند (موریس[٦]، ۲۰۱۵). در فنلاند، انجمن ارزشیابی آموزش عالی فرایندی را برای تعیین سرآمدی در تدریس در دانشگاه‌های این کشور تعیین کرده است. در آلمان از سال ۲۰۱۰ به منظور ترویج سرآمدی در تدریس، یک نوآوری ملی با عنوان «رقابتی برای سرآمدی در تدریس» به اجرا گذاشته شده است که در طی آن به دانشگاه‌هایی که سرآمدی آنان در تدریس محرز می‌شود، یک میلیون یورو بودجه اضافی تعلق می‌گیرد (براکرهاف[۷]، استنسیکر[۸]، هوئیسمن[۹]، ۲۰۱٤). در انگلستان نیز در سال ۲۰۰۵، ۷٤ مرکز سرآمدی در تدریس و یادگیری[۱۰] در دانشگاه‌ها تاسیس شده است و با اختصاص بودجه ۳۰۰ میلیون یورویی به آن‌ها به عنوان بزرگترین پروژه حمایت کننده از تدریس و یادگیری شناخته شده است (گاسلینگ[۱۱]، هنان[۱۲]، ۲۰۰٦). همانگونه که می‌بینیم بحث سرآمدی در آموزش/تدریس و اختصاص جوایز به آن سالیان سال است که در کشورهای دیگر مطرح شده است(مکنات[۱۳]، انویل[۱٤]، ۱۹۹۳). اما به نظر می‌رسد معیارها و شاخص‌های رسمی برای شناسایی آموزشگران سرآمد وجود ندارد و این کاستی حتی در دانشگاه‌هایی که مراکز سرآمدی در تدریس در

۱. Parker
۲.Richardson
۳.Kreber
٤. De la Rosa
٥. Parker
٦. Morris
۷. Brockerhoff
۸. Stensaker
۹. Huisman
۱۰. Centers for Excellence in Teaching and Learning
۱۱. Gosling
۱۲. Hannan
۱۳. McNaught
۱٤. Anwyl

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

آن‌ها فعالیت می‌کند نیز دیده می‌شود (ون‌نوت کیسم[۱]، ۲۰۰۶). با توجه به این کاستی، در این نوشتار، نویسندگان در پی آن هستند تا با پاسخ به این پرسش که، معیارها و شاخص‌های شناسایی آموزشگر سرآمد کدامند، به آشکارسازی این معیارها و شاخص‌ها اقدام نمایند.

روش‌شناسی پژوهش

مطالعه حاضر، یک بررسی اسنادی پیرامون شناسایی شاخص‌های آموزشگر سرآمد بود که در نیمه اول سال ۱۳۹۶ انجام شد. کلیدواژه‌ها بر مبنای مرور متون و نظر خبرگان موضوعی (دو نفر از اعضاء هیأت علمی در رشته علوم تربیتی) انتخاب شد. جستجوی مقالات فارسی با استفاده از ترکیب کلیدواژه‌های «آموزشگر»، «آموزشیار»، «استاد» با «سرآمد»، «ممتاز» و «مطلوب» صورت گرفت. مقالات انگلیسی با استفاده از کلیدواژه‌های انگلیسیِ سرآمدی در تدریس[۲]، تدریس سرآمد[۳] و آموزشگر سرآمد[٤] جستجو شد. این جستجو بسته به قابلیت موتور جستجو در بخش عنوان و/یا چکیده مقاله صورت گرفت. معیارهای ورود به مطالعه شامل: تمام متن بودن مقاله و امکان دسترسی به آن، چاپ شدن مقاله در یکی از مجلات معتبر داخلی و خارجی، انگلیسی یا فارسی زبان بودن مقاله، مرتبط بودن مقاله با حوزه آموزش عالی و مرتبط بودن خلاصه مقاله با موضوع مورد مطالعه بود. معیارهای حذف مقالات شامل دسترسی نداشتن به مقاله، علمی و پژوهشی نبودن آن، غیرانگلیسی یا فارسی زبان بودن و تمرکز بر آموزش و پرورش عمومی بود. پایگاه‌های اطلاعاتی که استفاده شدند از این قرار بود: برای دستیابی به مقاله‌های انگلیسی زبان از پایگاه‌های اطلاعاتی امرالد[٥]، تیلور و فرانسیس[٦]، سایسنس دایرکت[۷]، اشپرینگر کلوور[۸] و وایلی اینترساینس[۹] استفاده شد؛ و برای دستیابی به مقاله‌های فارسی از دو پایگاه پایگاه اطلاعات علمی جهاد دانشگاهی و مجلات تخصصی نور بهره گرفته شد.

در مرحله نخست، کار تمام مقالاتی که در عنوان یا چکیده آنها کلید واژگان ذکر شده موجود بود، وارد فهرست اولیه شدند. پس از آن حذف مقالات تکراری صورت گرفت. سپس چکیده تمام مقالات خوانده شد و هر کدام که با موضوع پژوهش مرتبط نبود و از معیارهای انتخاب مقالات پیروی نمی‌کردند، حذف شدند. در مرحله بعد، متن تمام مقالات باقی مانده توسط دو پژوهشگر به صورت جداگانه بررسی شد. مقالاتی که مورد توافق کامل

۱.Van Note Chism
۲. Excellence in teaching
۳. Teaching excellence
٤. Excellent teacher
٥. Emerald
٦. Taylor & Francis
۷. Science direct
۸. Springer& Kluwer
۹. Wiley Inter science

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

بودند، وارد مطالعه شدند و مقالاتی که مورد توافق نبودند به پژوهشگر سوم ارجاع داده شدند؛ و تصمیم نهایی گرفته شد. به این ترتیب، پس از حذف موارد نامربوط، مقالاتی که می‌توانستند تلویحاتی برای شناسایی شاخص‌های آموزشگر سرآمد داشته باشند، انتخاب شدند. متن کامل تمام این مقالات با استفاده از سیاهه‌ای که در جدول یک آورده شده است، خوانده شد. پس از کامل شدن این سیاهه، بخش یافته‌های مقالات چندین بار در کنار هم و به صورت فعال و تعاملی خوانده شدند و سپس به صورت باز کدگذاری شدند. کدگذاری به معنای اختصاص دادن نزدیک‌ترین مفهوم به هر یک از کوچک‌ترین جزءهای با معنی داده‌های گردآوری شده است (دی[۱]، ۲۰۰۳). کدها به صورت مستقیم از خواندن داده‌ها (مقاله‌های انتخاب شده) حاصل شد. تمام کدهای شناسایی شده در دفترچه‌ی کدها[۲] فهرست شدند و برای هر کد، با توجه به داده‌ها توصیفی در نظر گرفته شد. سپس کدها بسته به ماهیت، در دو ستون معیار و شاخص‌ها (یا شواهد) جای داده شدند. در ستون معیارها، کدها بر اساس محورهای مشترکی که میان آن‌ها بود، نزدیک هم قرار گرفتند. بر اساس همانندی و ناهمانندی کدهای محوری، مقوله‌های موجود در جدول ۲ به عنوان معیارهای شناسایی آموزشگر سرآمد در تدریس و توضیحات مربوط به آن‌ها شناسایی شدند. در ستون شاخص‌ها (یا شواهد) نیز همین فرایند تکرار شد و در نهایت شاخص‌ها و همچنین شواهد موجود در جدول ۳ شناسایی شدند (سالدانا[۳]، ۲۰۱۵). شایان ذکر است که برای افزایش باورپذیری داده‌ها نشستی با دو نفر از متخصصان حوزه علوم تربیتی برگزار شد و پیرامون داده‌هایی که باید در هر مقوله گنجانده شود تصمیم‌گیری شد.

یافته‌های پژوهش

تعداد مقالاتی که در جستجوی نخستین وارد فهرست اولیه شدند، ۲۸۹۶ بود. با حذف مقالات تکراری، تعداد به ۲۵۶۲ کاهش یافت. در بررسی بعدی با حذف مقالات نامربوط به مبحث آموزشگر سرآمد، تعداد مقالات به ۸۹ مقاله رسید. با تمرکز بر مقالاتی که می‌توانستند تلویحاتی برای شناسایی شاخص‌های آموزشگر سرآمد داشته باشند، تعداد مقالات به ۳۰ مقاله رسید. داده‌های این مقاله‌ها بر حسب محل انجام پژوهش، هدف پژوهش، روش پژوهش، حوزه مطالعاتی، شرکت‌کنندگان پژوهش و یافته‌ها در جدول یک آورده شده است.

۱. Dey
۲. Code Book
۳. Saldaña

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.2008000.1396.9.2.5.3]

جدول ۱: نتایج بررسی اسنادی

ردیف	محل انجام پژوهش	هدف پژوهش	روش پژوهش	حوزه مطالعاتی	شرکت کنندگان	یافته‌ها
۱.	ایالات متحده (کیرسما۱، ۲۰۱۶)	شناسایی و ارزشیابی شواهد، فرایند و معیارهای سرآمدی در تدریس	مطالعه مقطعی	داروسازی	دانشجویان و هیات علمی دانشکده داروسازی	معیارها و شواهد سرآمدی در تدریس معیارها: تدریس نوآورانه، نمرات ارزشیابی دانشجویان به عملکرد استاد، دانش‌پژوهی در حوزه تعلیم و تربیت، دستاوردهای دانشجویان، طراحی و تدوین دروس جدید، نمرات ارزشیابی دیگر استادان به عملکرد استاد مورد نظر، وظایف و بار آموزشی، راهبری یا مشارکت در طراحی برنامه درسی، دستیابی به اهداف تعیین شده توسط دانشکده، مهربانی و همدلی با دانشجویان، ایجاد فضای درگیرکننده در کلاس، برخورداری از دانش موضوعی، انگیزه دادن به دانشجویان، علاقمندی به درس مورد نظر، محبوبیت شواهد: مشاهدات رئیس دانشکده از کلاس درس، مسئولیت‌های آموزشی (در حوزه تدریس)، فعالیت‌های بالندگی حرفه‌ای مرتبط با تدریس، نامه‌های درخواست فرد مورد نظر برای دریافت نشان سرآمدی در تدریس، ارزشیابی‌های دانشجویان، نامه‌های دانشجویان در حمایت از فرد مورد نظر، فلسفه تدریس، رزومه، توصیف نوآوری‌ها در تدریس، نامه‌های همکاران در حمایت از فرد مورد نظر، مشاهدات همکاران از کلاس درس، کمک به ارتقاء و تدریس در دانشکده، مقالات و ارائه‌های مرتبط با تدریس، سرفصل درس، مستنداتی از درگیر شدن (درآمیخته شدن) دانشجویان با موضوع تدریس در خارج از کلاس درس، دریافت جوایز قبلی در حوزه تدریس.
۲.	ایالات متحده (لرت[۱] و فرن[۲]،	ارائه گزارشی در مورد دیدگاه دانشجویان دکتری از آموزشگران سرآمد در حوزه	تحلیل محتوای	پرستاری	دانشجویان دکتری	ویژگی‌های سرآمدان در تدریس: شناخت دانشجویان و احترام به آنان، تسلط بر دانش (دانش موضوعی، دانش تدریس و دانش برقراری پیوند میان موضوع درسی و یادگیرنده و بافتی که در آن

۱. Kiersma

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

	۲۰۱۱)	پرستاری	کیفی			قرار دارد). یادگیرنده محور.
۳.	ایالات متحده (واتیاکس[۳] و همکاران، ۲۰۱۰)	شناخت ادراکات استادان از معیارهای سرآمدی در تدریس	پیمایش	علوم دامی و لبنی	هیات علمی	معیارهای لازم برای ارزشیابی سرآمدی در تدریس: ارزشیابی دانشجو از آموزشگر و درس، تالیف انتشارات در مجلات تحت داوری، و تالیف کتاب یا گفتاری از یک کتاب در سطح کارشناسی.
٤.	ایالات متحده (کاکس[٤] و سوانسون[٥]، ۲۰۰۲)	شناسایی رفتارهای تعیین‌کننده سرآمدی در تدریس	آمیخته	جراحی عمومی	هیات علمی و دانشجویان	رفتارهای تعیین کننده سرآمدی در تدریس: آگاهی و حساسیت به نیازهای یادگیری دانشجویان، ارائه بازخورد مستمر و مستقیم به آنان و تقویت مثبت (تشویق) ایشان، برخورداری از دانش به روز و دانش فنی مرتبط با جراحی، تشویق دانشجویان به مشارکت در امر یادگیری، ایجاد محیط یادگیری سرشار از احترام
۵.	ایالات متحده (اشنایدر[٦]، ۲۰۱۳)	آگاهی از سامانه‌های موجود برای پاداش‌دهی به سرآمدی تدریس و شواهد حمایتگر آن	پیمایش	جراحی عمومی	مدیران برنامه	شواهد مورد استفاده برای شناسایی سرآمدی در تدریس: ارزشیابی‌های دانشجویان؛ ارزشیابی‌های همکاران؛ مشارکت یا حضور در فعالیت‌های مرتبط با آموزش؛ مشارکت در فعالیت‌های بالندگی اعضای هیات علمی؛ راهبری یک برنامه درسی؛ تدوین مواد آموزشی یا ابزارهای سنجش
٦.	ایرلند (کاری[۷] و تیمینس[۸]، ۲۰۰۹)	واکاوی مفهوم پوشه کار تدریس در نشان دادن سرآمدی در تدریس	مطالعه موردی	آموزش پرستاری	مدرسان پرستاری	ارائه توصیفی از ساختار و فرایند تهیه پوشه کار تدریس
۷.	کانادا (سواتزکی[۱] و	پیشنهاد چارچوبی برای سرآمدی تدریس در	مروری	آموزش	-	ارائه چارچوبی که متشکل از اجزا زیر است: اخلاق غمخوارانه، فلسفه تدریس، سرآمدی در عمل

۱. Lerret
۲. Frenn
۳. Wattiaux
٤. Cox
٥. Swanson
٦. Schindler
۷. Corry
۸. Timmins

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

	همکاران، ۲۰۰۹)	آموزش پرستاری		پرستاری		تدریس، سرآمدی در دانش پژوهی تدریس و سرآمدی در راهبری تدریس. اخلاق غمخوارانه زیر بنای فلسفه تدریس است و سه جز دیگر با یکدیگر و با فلسفه تدریس در تعامل هستند.
۸	ایالات متحده (جانسون فارمر[۲]، فرن، ۲۰۰۹)	درک بهتر از سرآمدی تدریس در پرستاری	نظریه داده بنیاد	آموزش پرستاری	مدرسان پرستاری	ارائه توصیفی از سرآمدی در تدریس: سرآمدی در تدریس فرایندی پویاست که نیازمند درگیر شدن فعال دانشجو و آموزشگر در فرایند تدریس است و موارد زیر را در بر می‌گیرد: آموزشگر یادگیرنده مادام العمر است و به همین دلیل مسلط بر دانش روز است. در تدریس محتوا از راهبردهای متعددی استفاده می‌کند. در بیان اهداف و برون‌دادهای درس شفاف است. یادگیرنده محور است. محیطی ایجاد می‌کند که یادگیری فعال در آن وقوع می‌یابد. یادگیرندگان را به پرسشگری و یادگیری تشویق می‌کند و با این کار یادگیری را لذت بخش می‌کند.
۹.	انگلیس (فربرادر[۳]، ۱۹۹۶)	بحث در مورد ماهیت کیفیت تدریس و پیشنهاد الگوهایی متفاوت برای ارزشیابی کیفیت تدریس	مروری	پرستاری و مامایی	-	معیارهای پیشنهادی برای ارزشیابی و داوری فعالیت‌های تدریس: آماده‌سازی تدریس، کیفیت ارائه، نوآوری در تدریس: نوآوری در طراحی و تدوین برنامه درسی/درس، نوآوری در متدولوژی‌ها مانند: مواد آموزشی یادگیری از راه دور، همکاری در تدریس (تدریس گروهی و غیره)، کسب شهرت ملی/ بین المللی به علت تدریس موضوعی خاص، تدوین ماژول‌های درسی، ارتباط برقرار کردن با دانشجویان، ارزشیابی تدریس خود، مدیریت تدریس، دعوت از استاد برای تدریس: کنفرانس‌های ملی/بین المللی/ سخنرانی‌ها و سمینارها، تدریس در دانشگاه‌های دیگر، عضویت در گروه‌های حرفه‌ای، خدمات حرفه‌ای به دانشگاه‌ها و سازمان‌های دیگر، آثار منتشر شده مرتبط با تدریس، قراردادها و گرنت‌های مرتبط با تدریس
۱۰.	ایالات متحده (پیاسیک[۱] و	بررسی مفهوم سرآمدی تدریس و عناصر آن	مطالعه مروری	داروسازی	–	برای تشخیص سرآمدی تدریس باید از منبع اولیه داده یعنی فرد، دانشجویان قدیمی و کنونی او و همکاران او داده گردآوری کرد. پس خودسنجی، سنجش همکاران، دانشجویان و دانش‌آموختگان مورد

۱. Sawatzky
۲. Johnson-Farmer
۳. Fairbrother

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

	همکاران، ۲۰۱۱)					توجه قرار می‌گیرد.
۱۱.	ایالات متحده (مدینا[۲] و همکاران، ۲۰۱۱)	شناسایی منبعی از شواهد در حمایت از سرآمدی در تدریس	مطالعه مروری	داروسازی		شواهد مورد استفاده برای تایید سرآمدی در تدریس:ارزشیابی‌های دانشجویان و همکاران از تدریس؛ جوایز دریافتی فرد در حوزه تدریس؛ پوشه کار تدریس که دربرگیرنده فلسفه تدریس و خودسنجی است؛ چاپ آثار مرتبط با پژوهش در حوزه تدریس در مجلات علمی پژوهشی یا ارائه این آثار در همایش‌ها
۱۲.	انگلیس (هسکث[۳]، ۲۰۰۱)	توصیف یک رویکرد مبتنی بر برونداد به منظور ارائه چارچوبی برای تدوین یک برنامه درسی برای سرآمدی در تدریس	مطالعه مروری	آموزش پزشکی	-	۱۲ برونداد برای طراحی برنامه سرآمدی در تدریس: تدریس در گروه‌های کوچک و بزرگ، تدریس بالینی، تسهیل و مدیریت یادگیری، طراحی یادگیری، سنجش یادگیرندگان، ارزشیابی درس و انجام پژوهش در حوزه آموزش، درک اصول آموزش، بازخورد مثبت به یادگیری و تدریس به همراه درک اخلاقی و آگاهی از قوانین، تدریس خلاقانه و مبتنی بر شواهد، آگاهی از نقش‌های آموزشگر و ایفای آن، رشد و بالندگی فردی در حوزه تدریس.
۱۳.	ایالات متحده (ایربی[٤]، ۲۰۱٤)	توصیف اشکال ضرری دانش برای تبدیل شدن به یک آموزشگر سرآمد	مطالعه مروری	آموزش پزشکی	-	برخورداری یک آموزشگر سرآمد از انواع گوناگون دانش: دانش پزشکی، دانش بافت و بستر، دانش نسبت به یادگیرنده و تربیت و دانش تربیتی موضوعی.
۱٤.	ایالات متحده (استربرگ[۵] و همکاران، ۲۰۱۵)	بررسی ویژگی‌های مشترک در آموزشگران سرآمد	نظریه داده بنیاد	آموزش پزشکی	هیأت علمی	۱۳ ویژگی مشترکِ سرآمدان در تدریس: ذهن‌آگاه (زیستن در لحظه) و آرام؛ مشتاق و متعهد به تدریس؛ الگویی مثبت برای دانشجویان؛ بی باکی در نشان دادن آسیب پذیری خود؛ ترجیح دادن تدریس به امور دیگر؛ مسلط بر دانش؛ جذاب، چیره دست در برقراری ارتباطات، انتظارات بالا از

۱. Piascik
۲. Medina
۳. Hesketh
٤. Irby
۵. Osterberg

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

						یادگیرندگان، بخشنده و فداکار؛ ارج نهادن به دوستی‌ها و ارتباطات قدیمی، تشویق ارتباط غیرسلسله مراتبی؛ روابطی با دانشجویان برقرار می‌کند که می‌توانند مسیر خود را بیابند.
۱۵.	ایالات متحده (استون[۱]، ۲۰۰۲)	شناخت ویژگی‌هایی هویت تدریسِ آموزشگران سرآمد	کیفی	آموزش پزشکی	مدرسان بالینی سرآمد	ویژگی‌های هویت تدریس آموزشگر سرآمد: آشنایی با آموزش بزرگسالان؛ درک کاستی‌ها و فواید تدریس؛ تصور خود در نقش آموزشگر.
۱٦.	ایالات متحده (سیمپسون[۲] و همکاران، ۲۰۰۷)	آشکارسازی مجموعه شواهدی از سرآمدی تدریس که می‌توانند در ارتقای هیأت علمی استفاده شوند.	مطالعه کیفی	آموزش پزشکی	شرکت کنندگان در یک کنفرانس	شواهدی از سرآمدی تدریس برای استفاده در ارتقای هیات علمی: در حوزه تدریس، مدت تدریس، تعداد و سطح یادگیرندگان، ارزشیابی‌های دانشجویان و همقطاران در نظر گرفته شود. در حوزه برنامه-درسی به آورده‌های فرد به برنامه درسی توجه شود. در حوزه مربیگری از روابط موجود میان مربی و متربی و از اثربخشی مربیگری توصیفی ارائه شود. در حوزه راهبری آموزشی بر اهداف و نقش‌های راهبری تمرکز شود. در حوزه سنجش، به شواهدی که استفاده از بهترین روش‌های سنجش را نشان می‌دهد اشاره شود.
۱۷.	ایالات متحده (اسماعیل و گروشیا[۳]، ۲۰۱۷)	مقایسه دیدگاه استادان فارغ‌التحصیل از دانشگاه‌های ایالات متحده و دانشگاه‌های خارج از آن در مورد سرآمدی در تدریس	توصیفی تطبیقی	علوم تربیتی	هیات علمی	مهمترین خصوصیات برای سرآمدی در تدریس: تسلط بر دانش، شوق تدریس داشتن، خلاقیت، ارتقای تفکر انتقادی دانشجویان، توانایی در برقراری ارتباطات اثربخش، پذیرا و خوش برخورد، غمخوار دانشجویان بودن، مدیریت کلاس درس و در دسترس بودن
۱۸.	افریقای جنوبی (بهاریلیک[٤] و مکنا[٥]، مکنا[٥]، ۲۰۱۷)	بررسی معیارهای دانشگاه‌های افریقای جنوبی برای سرآمدی در تدریس	تحلیل گفتمان انتقادی	علوم تربیتی	-	معیارهای سرآمدی در تدریس: توجه به تأمل در عمل تدریس؛ توجه به رویکردهای گوناگون تدریس در موقعیت‌های مختلف؛ نوآوری در تدریس؛ حساسیت و دلمشغولی به نیازهای دانشجویان؛ قدرت تعقل و مهارت داشتن در تفسیر و ارائه موضوع درس؛ الگوی مثبت بودن؛ انگیزه و الهام بخشیدن؛

۱. Stone
۲. Simpson
۳. Groccia
٤. Behari-Leak
٥. McKenna

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

						همدلی با دانشجویان؛ تعهد و پویایی؛ محبوبیت؛ تلاش فرد برای مربیگری کردن برای دیگران
۱۹.	انگلیس (مکدونالد[۱]، ۱۹۹۸)	روشن سازی معیارهای سرآمدی در تدریس	مطالعه مروری	علوم تربیتی	–	معیارهای سرآمدی در تدریس: انتقال اثربخش مطالب درسی؛ توانایی تدریس در گروه‌های بزرگ و کوچک؛ خلق تجربیات یادگیری و سنجش‌های نشان‌دهنده تلفیق دیسیپلین و مهارت‌های قابل انتقال به محیط خارج از کلاس درس؛ استفاده از استراتژی‌های متنوع در تدریس و سنجش؛ علاقمندی به حوزه مطالعاتی؛ افزایش اشتیاق دانشجویان به یادگیری؛ تحریک تفکر سطوح بالا؛ به چالش کشیدن قدرت تعقل؛ انتظارات بالا از دانشجویان و بیان آن‌ها؛ سازماندهی و تسهیل تجربیات یادگیری دانشجویان؛ درگیر ساختن دانشجویان در فرایند یادگیری؛ ارائه بازخورد؛ تغییر ماهرانه میزان کنترل خود بر دانشجویان با توجه به سطح تجربه آنان؛ استفاده از سنجش به منظور ابزاری برای مسئولیت‌پذیری یادگیرندگان؛ تشویق یادگیرندگان به تلفیق نظریه و عمل.
۲۰.	ایرلند (مور[۲] و کول[۳]، ۲۰۰۷)	درک ویژگی‌ها و ادراکات تداعی‌شونده با سرآمدی در تدریس	تحلیل محتوای کیفی	علوم تربیتی	فارغ التحصیلان	معیارهای سرآمدی در تدریس: پذیرا و خوش برخورد، یاریگر، شوخ‌طبع، پرشور، علاقمند به دانشجویان، با ملاحظه و دلسوز، غمخوار، متعهد، منصف، شکیبا، صمیمی، فروتن، محترم، صادق، پرانرژی، مسلط بر دانش، واقع‌بین، علاقمند به موضوع درسی، متبحر، ماهر در انتقال دادن اطلاعات، نوآور، متعهد به کشف و یادگیری، بلند همت، و مشوق دانشجویان. ورود آماده و به موقع به کلاس درس؛ حفظ توجه دانشجویان؛ پند و اندرز دادن به دانشجویان؛ راهنمایی کردن و به چالش کشیدن آنان؛ تدریس اثربخش و جذاب با ارائه مثال‌های کاربردی؛ به روز بودن؛ معرفی مواد آموزشی مرتبط؛ نشر اثار در حوزه تخصصی خود

۱. MacDonald
۲. Moore
۳. Kuol

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

۲۱.	انگلیس (اسکلتون[۱]، ۲۰۰٤)	ارزشیابی طرح فلوشیپ تدریس ملی و درک جایگاه سرآمدی تدریس در این طرح	تحلیل محتوای کیفی	علوم تربیتی	دریافت کنندگان فلوشیپ تدریس ملی	معیارهای سرآمدی در تدریس: توانایی در اثرگذاری بر دانشجویان و همکاران و الهام بخشی آنان، سابقه یا توانایی فرد در تاثیرگذاری بر جامعه علمی آموزشگران و یادگیرندگان در ارتباط با تدریس، یادگیری و سنجش؛ توانایی در نشان دادن رویکرد فکورانه (تاملی) به تدریس
۲۲.	امارات متحده عربی (بدری و عبدالله، ۲۰۰٤)	ارائه الگویی برای رده بندی اعضای هیأت علمی یک رشته برای دریافت نشان سرآمدی تدریس	فرآیند تحلیل سلسله مراتبی	بازرگانی و اقتصاد	–	مقوله‌های الگوی سرآمدی در تدریس: تنوع در تدریس، تلاش در تدوین دروس و متدهای تازه تدریس، ارزشیابی‌های دانشجویان از تدریس؛ آزمون‌ها و فایل‌های درسی، پوشه‌کار تدریس مشارکت در همایش‌ها و کارگاه‌های مرتبط با الگوهای تدریس و کمک به برگزاری آن‌ها
۲۳.	انگلیس (تامپسون[۲] و همکاران، ۱۹۹۸)	ارائه چارچوبی برای شناسایی و پاداش دادن به سرآمدی در تدریس	مطالعه موردی	نامشخص	یک گروه کاری در دانشگاه لینکنشایر و هامبرساید–	تجسم سرآمدی در تدریس در هفت اصل: کمک به یادگیری با کیفیت در دانشجویان را هدف تدریس قرار دادن؛ انگیزه دادن به دانشجویان برای درگیر شدن با موضوعات درسی و تفکر عمیق پیرامون آن؛ تخصص در موضوع تدریس؛ انتظارات بالا از دانشجویان؛ احترام به یادگیرندگان و همقطاران و تمایل به یادگیری از آن‌ها؛ استفاده از روش‌های معتبر و مناسب سنجش و ارائه بازخورد با کیفیت به دانشجویان؛ جاری و ساری بودن ماموریت دانشگاه در فرایند تدریس برخی از شواهد سرآمدی در تدریس: گواهی‌ها (شهادت)های کتبی یا شفاهی دانشجویان یا همکاران، گواهی‌ها (شهادت)های کتبی یا شفاهی کارمندانی که از نزدیک با فرد مورد نظر کار کرده‌اند. خلاصه‌ای از نتیجه عملکرد/دستاورد دانشجویان، بازخوردهای همکاران، نامه حمایت‌آمیز رئیس دانشکده و مدیران ارشد از فرد، شواهدی از توانایی فرد در نوآوری در تدریس و یادگیری، رزومه کامل، مثال‌هایی از این که دانش‌پژوهی و پژوهش در حوزه تدریس چگونه بر عمل تدریس فرد و همکاران او یا بر

۱. Skelton
۲. Thompson

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

							برنامه درسی دانشگاه اثر گذاشته است، شواهدی از درآمدزایی برای دانشگاه، شواهدی از دریافت جوایز پیشین توسط فرد که برای دانشگاه جایگاه و منزلت و شهرت در میان جوامع علمی و حرفه‌ای به ارمغان آورده است، مثال‌هایی از مهمترین وظایف مدیریتی فرد در حوزه تدریس
۲۴.	پاکستان (کاشف[۱] و تینگ[۲]، ۲۰۱٤)	شناسایی ایده‌های اصلی در مورد سرآمدی در تدریس	مطالعه موردی	آموزش کسب و کار	دانشجویان		**۵** مقوله مرتبط با سرآمدی در تدریس: دانش موضوعی، مهارت‌های برقراری ارتباط، نگرش مثبت، کار خلاقانه و شخصیت آموزشگر
۲۵.	انگلیس (سو[۳] و وود[٤]، ۲۰۱۲)	درک سرآمدی تدریس از دیدگاه دانشجویان	مطالعه کیفی	علوم تربیتی	دانشجویان کارشناسی		ویژگی‌های آموزشگر سرآمد: اقتدار در دانش و توانایی؛ پیوند زدن دانش با موقعیت‌های واقعی زندگی؛ به خوبی انتقال دادن اطلاعات؛ استفاده به جا از تکنولوژی آموزشی؛ شوخ طبعی، تعامل مؤثر با دانشجو؛ کارگزار فکور؛ داشتن شور و شوق؛ الهام‌بخشی و حمایت‌گری؛ خلق محیطی ایمن برای دانشجویان؛ تسهیل یادگیری مستقل در دانشجویان؛ پذیرا و خوش برخورد؛ ارائه بازخورد به موقع
۲۶.	نیوزیلند (کان و همکاران، ۲۰۰٤)	شناسایی صفات آموزشگران سرآمد	پژوهش کیفی	آموزش علوم	مدرسان علوم		ابعاد تشکیل کننده آموزشگر سرآمد در حوزه علوم: عمل فکورانه؛ مهارت‌ها؛ روابط بین فردی؛ پیوند پژوهش و تدریس؛ شخصیت؛ و دانش موضوعی. عمل فکورانه در مرکز قرار دارد و دیگر ابعاد در گرد آن آورده شده‌اند.
۲۷.	ایالات متحده (پینسکی و همکاران، ۱۹۹۸)	شناخت فرایند آموزشگر سرآمد شدن در پزشکان	تحلیل محتوای کیفی	آموزش پزشکی	هیات علمی		**ملزومات سرآمدی در تدریس:** تامل پیش، حین و پس از عمل
۲۸.	فیلیپین (دیلارزا، ۲۰۰۵)	به تصویر کشیدن تجربیات آموزشگران سرآمد	پدیدار شناسی	علوم تربیتی	آموزشگران برجسته		تم‌های حاصل از توصیف آموزشگران سرآمد: شایستگی در موضوع درسی، رفتارهای متناسب با بزرگسالان، فرایندهای آموزش شناسی

۱. Kashif
۲. Ting
۳. Su
٤. Wood

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

۲۹.	ایران (نوابی و همکاران، ۱۳۸۹)	شناسایی ویژگی‌های آموزشگر توانمند از دیدگاه دانشجویان	مطالعه مقطعی	آموزش پرستاری	دانشجویان کارشناسی	معیارهای شناسایی یک آموزشگر توانمند: حضور به موقع در کلاس درس، حرکات مناسب استاد در کلاس، تسلط استاد بر درس، اطلاعات به روز داشتن، انعطاف پذیری در کلاس، استفاده به جا از وسایل کمک آموزشی
۳۰.	ایران (میرزامحمدی و همکاران، ۱۳۹۲)	شناسایی و اعتبارسنجی شاخص‌های آموزشگر مطلوب دانشگاه اسلامی- ایرانی	تحلیل اسناد	-	-	شاخص‌های آموزشی آموزشگر مطلوب: تزکیه در تدریس، پرورش نخبگان و متخصصان عالی‌رتبه، عاقل و خردمند، آموزش کارآفرینی به دانشجویان، تسلط علمی بر موضوع درس، کاربرد فنّاوری اطلاعات در آموزش، توجه به اهداف درس، توانایی استفاده از مناظره علمی در تدریس

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

یافته‌ها نشان داد؛ نیمی از مطالعات بررسی شده (١٤ مطالعه) در ایالات متحده انجام شده است. توزیع جغرافیایی محل انجام دیگر مطالعات نشان داد که سرآمدی در تدریس در انگلیس (شش مطالعه)، ایرلند (دو مطالعه)، ایران (دو مطالعه)، فیلیپین (یک مطالعه)، آفریقای جنوبی (یک مطالعه)، نیوزیلند (یک مطالعه)، پاکستان (یک مطالعه)، امارات متحده عربی (یک مطالعه) و کانادا (یک مطالعه) مورد بررسی قرار گرفته بود. جمعیت مورد مطالعه در ۱۰ مطالعه آموزشگران، در ٤ مطالعه دانشجویان و در ۲ مطالعه به صورت همزمان بر آموزشگران و دانشجویان تمرکز شده بود. مدیران برنامه، شرکت‌کنندگان در یک کنفرانس و دانش‌آموختگان نیز هر کدام در یکی از مطالعات مورد توجه قرار گرفته بودند. در ۱۱ مطالعه نیز به علت ماهیت مروری شرکت‌کننده‌ای وجود نداشت. سرآمدی در آموزش/ تدریس در حوزه‌های مطالعاتی گوناگونی مورد توجه قرار گرفته بود که بیشترین مطالعات (۷ مطالعه) در حوزه علوم تربیتی و پس از آن حوزه آموزش پزشکی (٦ مطالعه) انجام شده بود. پرستاری (۵ مطالعه)، داروسازی (۳ مطالعه)، جراحی عمومی (۲ مطالعه)، پرستاری و مامایی (یک مطالعه) بازرگانی و اقتصاد (یک مطالعه)، آموزش کسب و کار (یک مطالعه)، علوم لبنی و دامی (یک مطالعه) و آموزش علوم (یک مطالعه) نیز به بحث سرآمدی در تدریس پرداخته بودند. در ۲ مطالعه بر هیچ حوزه خاصی تمرکز نشده بود. یافته‌های حاصل از این ۳۰ مقاله در دو بخش معیارها و شاخص‌ها مقوله‌بندی شد. مقوله‌هایی که به عنوان معیار شناسایی آموزشگر سرآمد در تدریس به دست آمدند عبارتند از: فلسفه آموزشی، شایستگی‌های تدریس، تأثیر آموزشگر بر یادگیری دانشجویان، ارزشیابی تدریس و یادگیری (تأمل)، بالندگی(توسعه) در حوزه تدریس و ارائه خدمات مرتبط با این حوزه و آثار منتشر شده در حوزه تدریس. توضیحات مربوط به هر یک از این معیارها در جدول ۲ آورده شده است.

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.2008000.1396.9.2.5.3]

جدول ۲: معیارهای شناسایی آموزشگر سرآمد در تدریس

معیارها	توضیحات	
فلسفه آموزشی	فلسفه آموزشی او روشن است و در کنار رسالت دانشگاه در تمام اقدامات آموزشی او جریان دارد.	
شایستگی تدریس	**شایستگی‌های علمی (موضوعی)** بر دانش موضوعی مسلط است و دانش او به روز است. محتوای درس و یادداشت‌ها، تجهیزات، اسلایدها، جزوات و فیلم‌های آموزشی را از قبل و با توجه به دانش روز آماده می‌کند.	
	شایستگی‌های تربیتی	
	به یادگیری نگرش مثبت دارد و از اصول اخلاقی و قانونی مربوط بـه محـیط دانشـگاه آگـاهی دارد. کار تدریس را از سطحی که دانشجو در آن قرار دارد آغاز می‌کند و برای نقش فعال در فراینـد یادگیری او را تشویق می‌کند. میزان کنترل خود بر یادگیری دانشجو را بـا توجـه بـه سـطحی کـه دانشـجو در آن قـرار دارد، ماهرانه تغییر می‌دهد. پرسشگری فعال را در کلاس تشویق می‌کند و فرایند یادگیری را لذت‌بخش می‌سازد. روابطی با یادگیرنده برقرار می‌کند که بدون هیچ تحمیلی از سـوی آموزشـگر، او مـی‌توانـد راه خود را پیدا کند. در ارزشیابی یادگیرندگان از استراتژی‌ها و ابزارهایی استفاده می‌کند که در نهایت دقت انتخـاب شده‌اند. از ارزشیابی‌های متنوع و گوناگون به عنوان وسیله‌ای استفاده می‌کنـد تـا یـادگیری دانشـجویان اثربخش‌تر شود، نسبت به یادگیری خود مسئولیت پذیرتر شوند و برای تلفیـق نظریـه و عمـل تشویق شوند.	به دانشجویان انگیزه یادگیری می‌دهد. توانایی مربیگری را دارد. منابع متنوعی برای یادگیری تهیه می‌کند. اصول تعلیم و تربیت را درک کرده است. انتظارت بالایی از دانشجویان دارد. تفکر انتقادی را رشد می‌دهد. انتظارت بالایی از دانشجویان دارد. تصویر یک آموزشگر را از خود در ذهن دارد. محیطی درگیرکننده در کلاس درس ایجاد می‌کند. بستر و بافتی که یادگیری در آن رخ می‌دهد را می‌شناسد. با استفاده از تقویت مثبت یادگیرندگان را تشویق می‌کند. به یادگیرندگان حق انتخاب می‌دهد و انعطاف‌پذیر است. به دانشجویان به صورت مستقیم و مستمر بازخورد می‌دهد. توانایی تدریس در گروه‌های یادگیری کوچک و بزرگ را دارد. بر نیازهای دانشجویان تأمل می‌کند و به آن نیازها پاسخ می‌دهد.

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

	مسئولیت‌های اموزشی گوناگونی دارد.		
شایستگی‌های تربیتی موضوعی پوشه کاری از فعالیت‌های تدریس[۱] خود دارد. از مشارکت تشکل‌های دانشجویی استفاده می‌کند. برنامه‌های درسیِ نوآورانه که مرتبط با موضوع تخصصی اوست را راهبری یا طراحی و تدوین می‌کند. روش‌های تازه و نوآورانه برای تدریس موضوع تخصصی خود طراحی و تدوین می‌کند و آن را به کار می‌بندد. در تدریس موضوع تخصصی خود شور و اشتیاق دارد. اهداف درس خود را به روشنی برای دانشجویان بیان می‌کند. در تدریس موضوع تخصصی خود موفق به کسب شهرت کشوری/جهانی می‌شود. اصول آموزش بزرگسالان را می‌داند و در تدریس خود بر آن تکیه می‌کند. رویکرد تدریس او از پیشینه پژوهشی حوزه علوم تربیتی بهره برده است.			
شایستگی‌های تربیتی، موضوعی و تکنولوژی برای تکنولوژی‌های نوین ارزش قائل است و از آن استفاده می‌کند.			
شایستگی‌های اخلاقی و منشی (ارزش‌های حرفه‌ای)			
اخلاق غمخوارانه از خود نشان می‌دهد:[۲] به دانشجویان و همکاران احترام می‌گذارد و آماده یادگیری از آنان است. در فرایند یادگیری جوی از احترام و حمایت می‌آفریند.	یادگیرنده مادام‌العمر است. ارتباط اثربخش برقرار می‌کند[۳]. در دسترس دانشجویان است. یک الگوی مثبت برای دانشجویان است.	یاریگر است. شکیبا است. صمیمی است. فروتن است.	

۱. Teaching Portfolio
۲. Ethic of caring
۳. Effective communicator

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

	با دانشجویان مهربان و همدل است. می‌تواند محیطی سرشار از امنیت برای یادگیری دانشجویان ایجاد کند. دانشجویان را دوست دارد.	در نشان دادن آسیب‌پذیری خود باکی ندارد. در استفاده از مناظره علمی در تدریس تواناست. حتی در مواقعی که مشغله او زیاد است تدریس را به امور دیگر ترجیح می‌دهد. با جذبه است. ارتباط غیرسلسله مراتبی را تشویق می‌کند. ارتباطات دیرینه را ارج می‌نهد.	صادق است. پرانرژی و فعال است. زمان‌مند است. بلند همت است. منصف است. پذیرا و خوش برخورد است. متعهد است.
تأثیر آموزشگر بر یادگیری دانشجویان	دانشجویان به اهداف تعیین شده برای برنامه دست یافته‌اند.		
	در پی تجربه آموزشی فراهم شده برای دانشجو، او توانسته است افتخارات ملی/ بین المللی کسب کند.		
	دانشجویان می‌توانند آنچه آموخته‌اند را در موقعیت‌های واقعی زندگی به کار بندند.		
ارزشیابی تدریس (تأمل)	تدریس خود را ارزشیابی می‌کند (پیش، حین و پس از تدریس پیوسته، منظم و انتقادی بر عمل تدریس خود تأمل می‌کند).		
	از ارزشیابی‌های همکاران و همچنین دانشجویان کنونی و پیشین خود برای ارتقای تدریس خود استفاده می‌کند.		
بالندگی (توسعه) در حوزه تدریس و ارائه خدمات مرتبط با این حوزه	در فعالیت‌هایی که به منظور بالندگی اعضای هیأت علمی در حوزه تدریس در نظر گرفته شده است، شرکت می‌کند.		
	به برگزاری همایش‌ها، سخنرانی‌ها و کارگاه‌های مرتبط با تدریس کمک می‌کند.		
	از او برای تدریس در دانشگاه‌ها و سازمان‌های دیگر دعوت می‌شود.		
	در امر تدریس موضوع تخصصی خود، به دیگران مشاوره می‌دهد.		
	با استفاده از تدریس موضوع تخصصی خود، کارآفرینی می‌کند.		
	برای تهیه یا راهبری برنامه‌های مرتبط با تدریس در دانشگاه‌ها و سازمان‌های دیگر قرارداد منعقد می‌کند.		
	به شیوه‌های گوناگون بر فعالیت‌های آموزشی همکاران خود اثر می‌گذارد و الهام بخش آنان است.		
	سوابق او شان می‌دهد در سطح ملی/بین المللی در حوزه تدریس در آموزش عالی بر جامعه علمی آموزشگران و دانشجویان اثر مثبت داشته است.		
	به ارتقای تدریس در دانشکده کمک می‌کند.		

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

	به اهداف تعیین شده از سوی دانشکده دست یافته است.
	برای توسعه حرفه‌ای در امر تدریس موفق به دریافت گرانت شده است.
آثار منتشر شده در حوزه تدریس	دستاوردهایی که در حوزه تدریس موضوع تخصصی خود کسب کرده است را به صورت کتاب یا مقاله (با گذر از فرایند داوری تخصصی) منتشر می‌کند.
	به منظور ارائه دستاوردهای خود در حوزه تدریس موضوع تخصصی، در فعالیت‌های آموزشی مانند همایش‌ها، سخنرانی‌ها و کارگاه‌های مرتبط با تدریس حضور پیدا می‌کند.

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

بررسی یافته‌های حاصل از این ۳۰ مقاله، علاوه بر معیارهای ارائه شده در بالا، شواهد و شاخص‌های سرآمدی در تدریس را نیز آشکار ساخت که در جدول ۳، در دو بخش شاخص‌ها و شواهد آورده شده‌اند.

جدول ۳: شواهد و شاخص‌های سرآمدی در تدریس

ردیف	شاخص‌ها	شواهد
۱	بازخورد دانشجویان کنونی و پیشین	نمرات حاصل از ارزشیابی، گواهی (شهادت)های[1] کتبی یا شفاهی، نامه‌های حمایت‌آمیز
۲	بازخورد همکاران (یا رئیس دانشکده) در پی مشاهده کلاس درس	نمرات حاصل از ارزشیابی، گواهی‌ها (شهادت)های کتبی یا شفاهی، نامه‌های حمایت‌آمیز
۳	نامه‌های درخواستی آموزشگر برای دریافت نشان سرآمدی در تدریس[2]	دلائل و توجیهات ارائه شده در نامه
٤	بیانیه فلسفه تدریس	بیانیه‌ی ارائه شده
٥	آثار منتشره و ارائه شده	فهرست آثاری که تحت عنوان طراحی آموزشی، رویکردهای تدریس، استراتژی‌های سنجش و ارزشیابی، تکالیف یادگیری یا به طور کلی پژوهش در حوزه تدریس در مجلات دارای داوری تخصصی چاپ شده است. توصیف‌های ارائه شده از نوآوری‌های آموزشگر فهرست دعوتنامه‌های دریافتی برای ارائه کار خود در زمینه طراحی آموزشی، رویکردهای تدریس، استراتژی‌های سنجش و ارزشیابی، تکالیف یادگیری یا به طور کلی پژوهش در حوزه تدریس در همایش‌های ملی و/یا بین‌المللی فهرست کتاب‌های منتشره که با هدف تدریس برگردان/تالیف شده است. فهرست برنامه درسی‌هایی که فرد تدوین کرده است(عملی و/یا نظری) فهرستی از فعالیت‌هایی مانند برگزاری همایش/کارگاه در زمینه تدریس، مشارکت در همایش‌ها/کارگاه‌های ملی و بین‌المللی مرتبط با تدریس و به اشتراک گذاشتن آموخته‌های حاصل از آن
٦	سرفصل و موارد مربوط به آن	فایل های مربوط به درس و آزمون رئوس کلی درس (توصیفی از هدف درس، منطق و ضرورت آن، مخاطبان، زمان و مکان تدریس، چگونگی انجام آن و غیره) جزوات تکالیف سنجشی وسایل کمک آموزشی (سمعی، بصری و غیره) فهرست تولیدات رسانه‌ای برای تدریس (لوح فشرده، نرم افزارهای گوناگون، مواد آموزشی مبتنی بر وب)
۷	انتقال آموخته‌ها از سوی دانشجویان به خارج از کلاس	فهرست دانشجویانی که در کسب رتبه ملی و بین المللی در موضوع تخصصی خود، نقش آموزشگر را مؤثر می‌دانند.
۸	جوایز دریافتی فرد در حوزه تدریس	فهرست مدارک مربوط به جوایز

۱. Testimonials
۲. Self-nomination

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

۹	پوشه کار تدریس	طراحی و کیفیت آن (دربرگیرنده فلسفه تدریس و تاملات فرد) و مستندسازی آن فهرست فعالیت‌هایی فرد به منظور بالندگی(توسعه) حرفه‌ای در زمینه تدریس فهرستی از داوری‌های فرد در مجلات علمی- پژوهشی مرتبط با تدریس
۱۰	یادگیری دانشجویان	خودگزارش‌دهی دانشجویان، عملکرد دانشجویان در آزمون‌های استاندارد و نمونه کارهای دانشجویان
۱۱	مؤسسات و دانشگاه‌های استفاده کننده از برنامه درسی، رویکردهای تدریس، و دیگر اقدامات ابداع شده از سوی فرد	فهرست موسسات و دانشگاه‌های مربوطه
۱۲	گرانت‌های دریافتی فرد در زمینه تدریس	فهرست گرانت‌های دریافتی
۱۳	مسئولیت‌های تدریس	فهرستی از تعداد واحدهای درسی، شمار دانشجویان و غیره
۱٤	عضویت فعال در گروه‌های حرفه‌ای به منظور ارتقای تدریس موضوع تخصصی	گواهی‌های مربوط به عضویت در گروه‌های مربوطه
۱۵	قراردادهای مربوط به ارائه برنامه‌های مرتبط با تدریس برای سازمان‌ها و دانشگاه‌های دیگر	قراردادهای مربوطه
۱٦	ارائه راهکارهای ابداعی برای خودسنجی یا دریافت نظر دانشجویان و همکاران نسبت به شیوه تدریس خود	فهرستی از راهکارهای مربوطه

بحث و نتیجه‌گیری

این مطالعه، اولین مطالعه از نوع بررسی اسنادی است که در خصوص سرآمدی در تدریس در آموزش عالی ایران صورت گرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهد بیانیه فلسفه تدریس یکی از معیارهای اساسی برای شناسایی آموزشگران سرآمد است. به باور گودیر[۱] و الچین[۲] (۱۹۹۰) و کرنز[۳] و سولویان[٤] (۲۰۱۱) این بیانیه زیربنایی برای شفاف‌سازی اهداف آموزشگر، هدایت رفتارهای او و رویش گفت و شنودهای دانش‌پژوهانه در مورد آموزش/تدریس فراهم می‌سازد و فرصتی ارائه می‌دهد تا بر کنش‌ها و تجربیات تدریس خود بیشتر تأمل کند. همانگونه که مزیرو[۵] (۱۹۹۰) می‌گوید ما در نظامی از باورها و مفروضه‌ها تنفس می‌کنیم. این تأمل زمینه‌ای فراهم می‌سازد تا آموزشگر باورها، ارزش‌ها و مفروضه‌هایی که در گذر زمان در زمینه آموزش/ تدریس در خود

۱. Goodyear
۲. Allchin
۳. Kearns
٤. Sullivan
۵. Mezirow

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.2008000.1396.9.2.5.3]

شکل داده است را واکاوی و مستند سازد و افزون بر آن با تدوین این بیانیه فرصتی پیدا کند تا از همکاران خود بازخورد دریافت کرده و عمل آموزش/تدریس را بهبود ببخشد.

یکی دیگر از معیارهایی که از سنتز داده‌ها به دست آمد، شایستگی‌های تدریس است که پنج زیر گروه شایستگی‌های موضوعی؛ تربیتی؛ تربیتی موضوعی؛ تربیتی، موضوعی و تکنولوژی؛ و اخلاقی- منشی را در بر می‌گیرد. شایستگی موضوعی به تسلط بر دانش موضوع تخصصی اشاره می‌کند. شایستگی تربیتی یعنی فرد بر دانش‌های موجود در حوزه تعلیم و تربیت آگاه است و آنها را به کار می گیرد. شایستگی تربیتی موضوعی، از درهم تنیدگی دانش موضوعی و دانش تربیتی حاصل می‌شود و آموزشگر را قادر می‌سازد، موضوعات حوزه تخصصی خود را به گونه‌ای اثربخش تدریس کند. شایستگی تربیتی، موضوعی و تکنولوژی، تسلط فرد را در استفاده موثر از تکنولوژی در تدریس نشان می‌دهد و شایستگی اخلاقی- منشی به ویژگی‌های اخلاقی و فردی آموزشگر اشاره می‌کند. به باور تیگلار[۱]، دالمنس[۲]، ولفهنگ[۳] و وندرولوتن[٤] (۲۰۰٤) طبقه‌بندی‌های رایج شایستگی‌ها، در برگیرنده عناصر زیر هستند: شایستگی در دانش موضوعی، آموزش‌شناسی، سازمان‌دهی و دانش‌پژوهی (یادگیرنده مادام العمر)؛ و نقد وارد بر آن‌ها این است که شایستگی‌های اخلاقی و منشی را نادیده گرفته‌اند. هر چند تیگلار و همکاران (۲۰۰٤) در الگوی پیشنهادی خود، این کاستی را برطرف کرده‌اند، اما نقد وارد بر الگوی آنان، نادیده گرفتن شایستگی‌های تربیتی موضوعی و نادیده گرفتن نقش تکنولوژی است. البته یافته‌های پژوهش بارگاوا[٥] و پثی[٦](۲۰۱۱) نشان می‌دهد، شایستگی در کاربرد تکنولوژی کمترین ضرورت را برای یک آموزشگر دارد. تأثیر آموزشگر بر یادگیری نیز یکی از معیارهای شناسایی آموزشگران سرآمد است. هر چند یادگیری کاری است که مسئولیت آن بر دوش یادگیرنده است اما آموزشگر باید اطمینان حاصل کند که طرح درس و فرصت‌های طراحی شده برای یادگیری، یاددهی و سنجش، به گونه‌ای است که به یادگیرنده کمک می‌کند تا به کسب دانش و معنا نائل آید (فرای[۷]، کتریج[۸]، و مارشال[۹]، ۲۰۰۹؛ ولا[۱۰]، ۲۰۰۲). همانگونه که کنلی[۱۱] کنلی[۱۱] و مککورماک[۱] (۲۰۱۵) بیان کرده‌اند سرآمدی در تدریس با کیفیت و کمیت زمانی که آموزشگران به

۱. Tigelaar
۲. Dolmans
۳. Wolfhagen
٤. Van Der Vleuten
٥. Bhargava
٦. Pathy
۷. Fry
۸. Ketteridge
۹. Marshall
۱۰. Vella
۱۱. Kennelly

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

تأمل بر آموزش/تدریس خود اختصاص می‌دهند در ارتباط است. تأمل بر تدریس که یکی از ملاک‌های شناسایی آموزشگر سرآمد است به شیوه‌های گوناگونی مانند تشکیل گروه‌های پس از نشست (شور[۲]، ۱۹۹۲) و پرسشنامه رویدادهای مهم (بروکفیلد[۳]، ۱۹۹۵) قابل انجام است. یکی از تفاوت‌های بارز آموزشگر سرآمد با آموزشگر معمولی، این است که آموزشگر معمولی به دنبال تحقق یادگیری دانشجویان است اما آموزشگر سرآمد می‌خواهد روشن سازد که در فرایند آموزش او چگونه یادگیری دانشجویان امکان‌پذیر شده است (رامسدن[٤] و موزز[٥]، ۱۹۹۲). یافته‌های پژوهش حاضر نشان می‌دهد، آموزشگر سرآمد از یک سو در پی بالندگی خود در حوزه تدریس است و از سوی دیگر خدمات مرتبط با این حوزه را ارائه می‌دهد. مکلین[٦]، سیلیر[۷] و ون[۸] (۲۰۰۸) بر این باورند که آموزشگران سرآمد در دوره‌های بالندگی بیشتری شرکت کرده‌اند. مارشال[۹] و پنینگتون[۱۰] (۲۰۰۹) نیز در پژوهش خود به بالندگی در حوزه تدریس و ارائه خدمات مرتبط با این حوزه توجه کرده‌اند. افزون بر معیارهای ذکر شده در بالا، آموزشگر سرآمد در حوزه تدریس موضوع تخصصی خود و بهبود یادگیری آن، آثاری را به شکل کتاب یا مقالات علمی- پژوهشی یا همایشی ارائه می‌دهد. این معیار در برک[۱۱] (۲۰۰۵)، کنلی و مککورماک (۲۰۱۵) و تریگول[۱۲]، مارتین[۱۳]، بنجامین[۱٤]، پراسر[۱۵] (۲۰۰۰) نیز مورد توجه قرار گرفته است. در پایان پیشنهاد می‌شود، سیاستگذاران حوزه آموزش عالی، با تکیه بر معیارها، شواهد و شاخص‌های به دست آمده از این پژوهش، اهدای نشان آموزشگر سرآمد در تدریس را به عنوان راهی برای ارتقای کیفیت تدریس در نظام آموزش عالی به رسمیت شناسند. پس از شناسایی این گروه از آموزشگران، ویژگی‌های آنان و راهکارهایی که برای اثربخش ساختن تدریس به کار می‌برند از طریق پژوهش‌های گوناگون شناسایی شود تا به عنوان یک الگوی بومی مورد استفاده قرار گیرد.

---

۱. McCormack
۲. Shor
۳. Brookfield
٤. Ramsden
۵. Moses
٦. McLean
۷. Cilliers
۸. Van Wyk
۹. Marshall
۱۰. Pennington
۱۱. Berk
۱۲. Trigwell
۱۳. Martin
۱٤. Benjamin
۱۵. Prosser

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]
[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

منابع

_میرزامحمدی، محمدحسن؛ فرمهینی فراهانی، محسن؛ یوزباشی، علیرضا؛ زرین، لیلا (۱۳۹۲)، شناسایی و اعتبارسنجی شاخص‌های استاد مطلوب دانشگاه اسلامی. فرهنگ در دانشگاه اسلامی. (٤)۳. ٥٨٤-٥٦۳

_نوابی، نسرین؛ جهانیان، ایمان؛ حاجی احمدی، محمود؛ پروانه، منیره (۱۳۸۹)، شاخص‌های استاد مطلوب از دیدگاه دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه بابل. مجله دانشگاه علوم پزشکی بابل. (۱)۱۲. ۱۳-۷.

_ Badri, M. A., & Abdulla, M. H. (۲۰۰٤), Awards of excellence in institutions of higher education: an AHP approach. International Journal of Educational Management, ۱۸(٤), ۲۲٤-۲٤۲ .

_Behari-Leak, K., & McKenna, S. (۲۰۱۷), Generic gold standard or contextualised public good? Teaching excellence awards in post-colonial South Africa. Teaching in Higher Education, ۲۲(٤), ٤۰۸-٤۲۲ .

_Berk, R. A. (۲۰۰٥), Survey of ۱۲ strategies to measure teaching effectiveness. International journal of teaching and learning in higher education, ۱۷(۱), ٤۸-٦۲ .

_Bhargava, A., & Pathy, M. (۲۰۱۱), Perception of student teachers about teaching competencies. American International Journal of Contemporary Research, ۱(۱), ۷۷-۸۱ .

_Brockerhoff, L., Stensaker, B., & Huisman, J. (۲۰۱٤), Prescriptions and perceptions of teaching excellence: a study of the national 'Wettbewerb Exzellente Lehre'initiative in Germany. Quality in Higher Education, ۲۰(۳), ۲۳٥-۲٥٤ .

_Brookfield, S. (۱۹۹٥), Developing a critically reflective teacher: San Francisco: Jossey-Bass.

_Corry, M., & Timmins, F. (۲۰۰۹), The use of teaching portfolios to promote excellence and scholarship in nurse education. Nurse education in practice, ۹(٦), ۳۸۸-۳۹۲ .

_Cox, S. S., & Swanson, M. S. (۲۰۰۲), Identification of teaching excellence in operating room and clinic settings. The American journal of surgery, ۱۸۳(۳), ۲٥۱-۲٥٥ .

_de la Rosa, P. S. (۲۰۰٥), Toward a more reflective teaching practice: Revisiting excellence in teaching. Asia Pacific Education Review, ٦(۲), ۱۷۰-۱۷۸ .

_Dey, I. (۲۰۰۳), Qualitative data analysis: A user friendly guide for social scientists: London:Routledge.

_Fairbrother, P. (۱۹۹٦), Recognition andassessment of teaching quality. Nurse education today, ۱٦(۱), ٦۹-۷٤.

_Fink, L. D. (۲۰۱۳), Creating significant learning experiences: An integrated approach to designing college courses: John Wiley & Sons.

_Fry, H., Ketteridge, S., & Marshall, S. (۲۰۰۹), Understanding student learning. A handbook for teaching and learning in higher education: Enhancing academic practice, ۲, ۹-۲٥ .

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

_Goodyear GE, Allchin D.(۱۹۹۰), Statements of teaching philosophy.Professional and Organizational Development Network in Higher Education,. ۱۹۹۸;۱۷:۱۰۳-۲۲.

_Gosling ,D., & Hannan, A. (۲۰۰۷), Responses to a policy initiative: the case of Centres for Excellence in Teaching and Learning. Studies in Higher Education, ۳۲(۵), ٦۳۳-٦٤٦ .

_Hesketh, E., Bagnall, G., Buckley, E., Friedman, M., Goodall, E., Harden, R.,. Newton, R. (۲۰۰۱), A framework for developing excellence as a clinical educator. Medical education, ۳۵(٦), ٥٥٥-٥٦٤ .

_Irby, D. M. (۲۰۱٤), Excellence in clinical teaching: knowledge transformation and development required. Medical education, ٤۸(۸), ۷۷٦-۷۸٤ .

_Ismail, E. A., & Groccia, J. E. (۲۰۱۷), Foreign and US-Educated Faculty Members' Views on What Constitutes Excellent Teaching: Effects of Gender and Discipline. To Improve the Academy, ۳٦(۱), ۲۰-۳۸ .

_Johnson-Farmer, B., & Frenn, M. (۲۰۰۹), Teaching excellence: What great teachers teach us. Journal of Professional Nursing, ۲٥(٥), ۲٦۷-۲۷۲ .

_Kane, R., Sandretto, S., & Heath, C. (۲۰۰٤), An investigation into excellent tertiary teaching: Emphasising reflective practice. Higher education, ٤۷(۳), ۲۸۳-۳۱۰ .

_Kashif ,M., & Ting, H. (۲۰۱٤), Service-orientation and teaching quality: business degree students' expectations of effective teaching. Asian Education and Development Studies, ۳(۲), ۱٦۳-۱۸۰ .

_Kearns, K. D., & Sullivan, C. S. (۲۰۱۱), Resources and practices to help graduate students and postdoctoral fellows write statements of teaching philosophy. Advances in Physiology Education, ۳٥(۲), ۱۳٦-۱٤٥ .

_Kennelly, R., & McCormack, C. (۲۰۱٥), Creating more 'elbow room'for collaborative reflective practice in the competitive, performative culture of today's university. Higher Education Research & Development, ۳٤(٥), ۹٤۲-۹٥٦ .

_Kiersma, M. E., Chen, A. M., Kleppinger, E. L., Blake, E. W., Fusco, N. M., Mody, V., . . . Zavod, R. M. (۲۰۱٦), Evaluation of criteria utilized in the recognition of teaching excellence awards. Currents in Pharmacy Teaching and Learning, ۸(٤), ٤۷۷-٤۸٤ .

_Kreber, C. (۲۰۰۲), Teaching excellence, teaching expertise, and the scholarship of teaching. Innovative Higher Education, ۲۷(۱), ٥-۲۳ .

_Lerret, S. M., & Frenn, M. (۲۰۱۱), Challenge with care: reflections on teaching excellence. Journal of Professional Nursing, ۲۷(٦), ۳۷۸-۳۸٤ .

_Little, B., Locke, W., Parker, J., & Richardson, J. (۲۰۰۷), Excellence in teaching and learning: a review of the literature for the Higher Education Academy .

_MacDonald, L. (۱۹۹۸), Points mean prizes: reflections on awards for teaching excellence. Innovations in education and training international, ۳٥(۲), ۱۳۰-۱۳۲ .

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

_Marshall, S., & Pennington, G. (۲۰۰۹), Teaching excellence as a vehicle for career progression. A Handbook for Teaching and Learning in Higher Education, ٤٨٥ .

_McLean, M., Cilliers, F., & Van Wyk, J. M. (۲۰۰۸), Faculty development: yesterday, today and tomorrow. Medical teacher, ۳۰(٦), ٥٥٥-٥٨٤ .

_McNaught, C., & Anwyl, J. (۱۹۹۳), Awards for Teaching Excellence at Australian Universities. Centre for the Study of Higher Education Research Working Papers ۹۳.۱ .

_Medina, M., Hammer, D., Rose, R., Scott, S., Creekmore, F. M., Pittenger, A., . . . Piascik, P. (۲۰۱۱), Demonstrating excellence in pharmacy teaching through scholarship. Currents in Pharmacy Teaching and Learning, ۳(٤), ۲٥٥-۲٥۹ .

_Mezirow, J. (۱۹۹۰), How critical reflection triggers transformative learning. Fostering critical reflection in adulthood, ۱, ۲۰ .

_Moore, S., & Kuol, N. (۲۰۰۷), Retrospective insights on teaching: exploring teaching excellence through the eyes of the alumni. Journal of Further and Higher Education, ۳۱(۲), ۱۳۳-۱٤۳ .

_Morris, L. V. (۲۰۱٥), Celebration of Excellence in Teaching: What is Your Philosophy? Innovative Higher Education, ٤۰(۱), ۱-۳ .

_Navabi, N ,Jahanian, E., Haji Ahmadi, M, & Parvaneh, M. (۲۰۱۰), Criteria for a Desirable Teacher from the View Point of Students of Babol University of Medical Sciences. Journal of Babol University Of Medical Sciences, ۱۲(٥), ۷-۱۳ .

_Osterberg, L., Swigris, R., Weil ,A., & Branch, W. T. (۲۰۱٥), The highly influential teacher: Recognising our unsung heroes. Medical education, ٤۹(۱۱), ۱۱۱۷-۱۱۲۳ .

_Parker, J. (۲۰۰۸), Comparing research and teaching in university promotion criteria. Higher Education Quarterly, ٦۲(۳), ۲۳۷-۲٥۱ .

_Piascik, P., Pittenger, A., Soltis, R., Schwarz, L., Medina, M., Bouldin, A., . . . Hammer, D. (۲۰۱۱), An evidence basis for assessing excellence in pharmacy teaching. Currents in Pharmacy Teaching and Learning, ۳(٤), ۲۳۸-۲٤۸ .

_Pinsky, L. E., Monson, D., & Irby, D. M. (۱۹۹۸), How excellent teachers are made: reflecting on success to improve teaching. Advances in health sciences education, ۳(۳), ۲۰۷-۲۱٥ .

_Ramsden, P., & Moses, I. (۱۹۹۲), Associations between research and teaching in Australian higher education. Higher education, ۲۳(۳), ۲۷۳-۲۹٥ .

_Saldaña, J. (۲۰۱٥). The coding manual for qualitative researchers. Thousand Oaks: Sage.

_Sawatzky, J.-A. V., Enns, C. L., Ashcroft, T. J., Davis, P. L., & Harder, B. N. (۲۰۰۹), Teaching excellence in nursing education: a caring framework. Journal of Professional Nursing, ۲٥(٥), ۲٦۰-۲٦٦ .

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]

_Schindler, N., Corcoran, J .C., Miller, M., Wang, C.-H., Roggin, K., Posner, M., . . . DaRosa, D. A. (۲۰۱۳), Implementing an excellence in teaching recognition system: needs analysis and recommendations. Journal of surgical education, ۷۰(٦), ۷۳۱-۷۳۸ .

_Shor, I. (۱۹۹۲), Empowering education: Critical teaching for social change: University of Chicago Press.

_Shulman, L. (۲۰۰۱), Remarks at the teaching symposium for the Cross Endowed Chair for the Scholarship of Teaching and Learning. Illinois State University, November .

_Simpson, D ,.Fincher, R. M. E., Hafler, J. P., Irby, D. M., Richards, B. F., Rosenfeld, G. C., & Viggiano, T. R. (۲۰۰۷), Advancing educators and education by defining the components and evidence associated with educational scholarship. Medical education, ٤۱(۱۰), ۱۰۰۲-۱۰۰۹ .

_Skelton, A. (۲۰۰٤), Understanding 'teaching excellence'in higher education: a critical evaluation of the National Teaching Fellowships Scheme. Studies in Higher Education, ۲۹(٤), ٤٥۱-٤٦۸ .

_Stone, S., Ellers, B., Holmes, D., Orgren, R., Qualters, D & ,.Thompson, J. (۲۰۰۲), Identifying oneself as a teacher: the perceptions of preceptors. Medical education, ۳٦(۲), ۱۸۰-۱۸٥ .

_Su, F., & Wood, M. (۲۰۱۲), What makes a good university lecturer? Students' perceptions of teaching excellence. Journal of Applied Research in Higher Education, ٤(۲), ۱٤۲-۱٥٥ .

_Thompson, J., Cook, M., Cottrell, D., Lewis, R., & Miller, B. (۱۹۹۸), Developing an institutional framework for rewarding excellence in teaching: a case study. Quality Assurance in Education, ٦(۲), ۹۷-۱۰٥ .

_Tigelaar, D. E., Dolmans, D. H., Wolfhagen, I. H., & Van Der Vleuten, C. P. (۲۰۰٤), The development and validation of a framework for teaching competencies in higher education. Higher education, ٤۸(۲), ۲٥۳-۲٦۸ .

_Trigwell, K., Martin, E., Benjamin, J & ,.Prosser, M. (۲۰۰۰), Scholarship of teaching: A model. Higher Education Research & Development, ۱۹(۲), ۱٥٥-۱٦۸ .

_Van Note Chism, N. (۲۰۰٦), Teaching awards: What do they award? The Journal of Higher Education, ۷۷(٤), ٥۸۹-٦۱۷.

_Vella, J. (۲۰۰۲), Learning to listen, learning to teach: The power of dialogue in educating adults, John Wiley & Sons.

_Wattiaux, M., Moore, J., Rastani, R., & Crump, P. (۲۰۱۰), Excellence in teaching for promotion and tenure in animal and dairy sciences at doctoral/research universities: A faculty perspective. Journal of dairy science, ۹۳(۷), ۳۳٦٥-۳۳۷٦ .

[Downloaded from ihej.ir on 2026-09-16]

[DOR: 20.1001.1.20088000.1396.9.2.5.3]